خولانەوە لەناو بازنەی کوردایەتیدا … عدنان کەریم

کورتە سەرنجێك سەبارەت بە کتێبی (دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان: لەناوەوە بونیادنان ، لەدەرەوە دانپیانان)…

(دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان: لەناوەوە بونیادنان ، لەدەرەوە دانپیانان) ، کتێبێکی ٢٧٣ لاپەڕەیی د. سەردار عەزیز و د. بورهان یاسینە کە لە چاپخانەی کارۆخ لەسلێمانی ساڵی ٢٠١٧ یەکەمین چاپی بڵاوکراوەتەوە.
هەردوو نووسەر لە (دەسپێك) ی کتێبەکەیاندا بۆ ناسینی ناو□□کی کتێبەکەیان ئەڵێن: (بێدەوڵەتی بۆ مرۆڤی کورد وەک تراژیدیایەکی لێهاتووە. گەلێکی گەورە ، پەرتەوازە، نکۆڵی لێکراو، خیانەت لێکراو بەڵام لەهەمان کاتدا ” دژ بە خۆیشی”. نەبوونی دەوڵەت لە زۆر ناوەندی دیپلۆماسی و سیاسی و ئەکادیمیدا وەها دەبینرێت وەک ئەوەی کە هێشتا ئەم خەڵکە نەیانتوانیوە بە شێوازی مودێرن ‘ واتە بە شێوازی دەوڵەت ‘ خۆیان ڕیکبخەن) ل ٧. ” دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان “.
وەکوو هەردوو نووسەر ئەڵێن ناو□□کی کتێبی ناوبراو بریتیە لە توێژینەوە لە مەسەلەی کورد و دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان و لایەنە جۆراوجۆرەکانی پەیوەست بەو مەسەلە پڕ لە گرێیەوە.

سەرەتا و پێش هەر شت ئەوەی زۆر سەرنج ڕادەکێشێت زمان و شێواز و مەنهەجی هەردوو نووسەرە لەم بەرهەمەیاندا.
ناکۆکی لەوە زەقتر نیە کە ت□ ل□□□یی فکریەوە ناسیونالیست بیت ، نووسەر بی ، ئەکادیمیست بیت بەڵام بەزمانێکی سەتحی وکوردیەکی پڕ لەهەڵە و گ□ر□ وگۆڵ ، شێوازێکی نووسینی نامەنهەجی و دوور لەستانداردە ئەکادیمیەکان ، ئەرگیومێنتی نەگونجاو لەگەڵ جەدەلی فکریدا ، بێیتە ناو بابەتێکی فرە ڕەهەند و ئاوکێشی واوە.
ئەم شێوازە لە نووسینی ئەکادیمی زۆر سەرنجڕاکێشە. ئاخر ئەمە یانی چی ” سەربەخۆیی پرۆسەیەکە لە پێناومسۆگەرکردنی بوونی مرۆڤی کورد لە دونیادا هاوتا بە مرۆڤەکانی دیکە” ل١٣ ؟ یان ” لە ڕاستیدا زووتر دەرکەوتووە کە چارەسەر لە ڕێگای ئۆتۆنۆمی یا فیدراڵی تەنها نیو چارەسەر یا چارەگە چارەسەرە ” ل ١٥. ئاخر دەستەواژەی وەکوو ” کوردستانی مەزن ” ل ٢٢ یا تێکەڵ کردن و هاومانا پیشاندانی هەردوو تێرمی ” نەتەوەیی ” و ” نیشتیمانی ” لەکام مەنهەجی ئەکادیمی و

توێژینەوەی زانستیدا جێیان ئەبێتەو□؟ ب□است " ئەدەبیاتی یۆتۆپی کوردی " ل ٢٩ یانی چی ؟ ئایا دۆستانی نووسەر دێن بەهانامانەوە و تیمانگەیەنن کە " خەڵکی کوردستان تا ئێستا نادەوڵەتین " ل ٣٢ یانی چی ؟ .

بۆ من و بێگومان بۆ هەر خوێنەریکی بەسەلیقەیش مایەی پرسیار و ڕامانێکی قووڵە: ئایا ئەم دوو دۆستەمان جیاوازیی نێوان " کوردستانی " و " کوردی " نازانن بۆیە وا لەزۆر شوێندا هاومانا بەکاریان دێنن یا ئەوان بۆ تەسویق و قبووڵاندنی بابەتەکەیان ئەیانەوێ بیجەڕێنن بێ گوێدان بە سەلیقەی خوێنەر ؟ " پێکهاتە غەیرە کوردەکان بە دڵنیاییەکی زیاترەوە خوازیاری ئەوە دەبن کە لە چوارچیوەی دەوڵەتی کوردی (کوردستانی) دا بژین " ل ١٣٠ (دەقەکانم وەکوو خۆی هێناوەتەوە).
نموونەی لەوجۆرە و بێدەربەستیی و تێکەڵ وپێکەڵیی مەنهەجیی وەها لەم کتێبەدا زۆرن و زۆر جار مر□ق وا هەست ئەکات کە دەقێکی شیعری یا پەخشان و ئینشایەکی لاواز ئەخوێنێتەوە.

ئەی ناو□□ك چی؟

ئینسان هەرچی زیاتر لە ناو□□کی ئەم کتێبە وورد ئەبێتەوە (ل ١٢٦ ، بۆ نموونە) هەستێکی غەمناکی قووڵ دایئەگرێت: ئایا بە فیعلی بێدەوڵەتی ئاوا مایەی خۆ بەکەمزانی و سووکایەتیە بۆ تاکی کورد؟ ئایا کورتکردنەوەی مر□ق و□کوو کەینوونەیەکی ئاڵۆز لە " شوناسی نەتەوەیی " دا و دەرکردنی ئەو حوکمە قورسە کە " بێ شوناسی بێ ماڵییە ، بێ ماڵییش لە نەتەوەیەکی جێگیر و خاوەن جێگاوە دەتکات بە کۆمەڵیکی کۆچەری ، ئ□ق□ر□ نەگرتوو و بریندار و وێڵ بەدوای ماڵدا " ل ١٢٧ " تاوانێکی مەعریفی " نیە ؟
بەڕاستی مایەی پرسیارێکی قووڵە: ئایا ئەوە ڕەنگدانەوەی پەژارەیی و سەرلێشێواویی فکریی ئەم برادەرانەیە یان مر□قی سەردەم فیعلەن بەو شێوازە تەماشای شوناس ئەکات لەم دنیا جەنجاڵ و فرەڕەهەندەی ئێستادا ؟ من گومانم نیە لەبوونی هەستێکی لەو جۆرە کە ئەو برادەرانە هێمای پێئەکەن لەناو چینێك لە مر□قی کوردستانیدا ، بەڵام ئایا هەرچی واقیعی بوو ڕاستە ؟ هەرچی بوونێکی دەرەکیی بوو جێی متمانە و پشتگیریە ؟ ئایا نووسەر و ئەکادیمیست لەو بینینە سادانەوە هەڵئەستێ بۆ سەڵماندنی ئەرگیومێنتەکانی ؟ ئایا ستراتیجیی سەربەخۆیی و دەوڵەتسازی لەو دەرك و هەستە خامانەوە هەڵئەستێ ؟ ئایا باوەشێنکردنی ئەو خامۆشی وپەژمووردەییە ، وەکوو هەستێکی ناتەندرووست ، ڕاستە ؟

بەکورتی و بەکوردی ، تێزی جەوهەریی هەریەك لە دوکتۆر بورهان یاسی و دوکتۆر سەردار عەزیز لە کتێبی (دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان) دا بریتییە لە پێداگیریی ئەوان لەسەر ڕێکخستن و یەکڕیزیی ماڵی کورد ، ڕیفراندۆم وەکوو هەنگاوی یەکەمی سەربەخۆیی ، بەلاوەخستنی ناکۆکییەکانی ناوماڵی کورد ، پێداگیری لەسەر ناسیونالیزم و بیری کوردایەتی وەکو ڕێگەی ڕووناک بۆ ئەو ئامانجانە ، تەکمیلکردنی بینای نەتەوە لەڕێی بنیاتنانی دەوڵەتەوە ، بەدەستکرد ناساندنی وڵاتی عێراق ، و سەرەنجام وەکوو ترۆپکی هەموویان سەرخستنی پرۆسەی ڕیفراندۆم بەو مەرجەی پارتی هەموو پێکهاتەکان و لایەنەکان بکات بەشەریک لەو پرۆژەیەدا و گشت کارتەکان لەدەستی خۆیدا زەوت نەکات.

من لای خۆمەوە هەوڵ ئەدەم کە شیکارییەکی کورت بخەمە ڕوو لەسەر بەشێك لەو بابەتە جەوهەریانەی سەرەوە چونکە زەحمەتە بتوانرێت لەووتارێکدا هەموو ئەو ناڕۆشنی و تێکەڵکێشییەی لەم کتێبەدا هەیە بخرێتە بەر تیشکی ڕەخنە و ڕەنگ بێت لەبەر زۆری ئیشکالییەتی کتێبەکە وەڵامدانەوەیەکی هەمەلایەنەی کتێبەکەی سەربەخۆی پێویست بێت. ئەم بابەتە مەبەستی من ، لێرەدا ، ئەوە نیە کە بانگەواز بۆ پرۆژەیەکی تر بکەم لە بەرانبەر ئەوەدا بەڵکوو دەرخستنی کەلێنییی بیری ناسیونالیستی و نەتەوەپەرستییە بەو تەفسیرەی کە ئەوان لێرەدا مەترەحیان کردووە کە بووە بەچرای ڕۆشنکەری باسەکەی ئەوان و لەوەوە موفرەداتە بنەڕەتییەکانی باسەکەی ئەوان شیبکەمەوە.

بایەخی ئەو مەسەلانە کاتێک زۆرتر دەرئەکەون کە بارودۆخی ئێستای کوردستانی عێراق لەبەرچاو بگرین.
ئێستا سەرتاپای کوردستان بووە بە مەیدانی بەربەرەکانێ و کێشمەکێشکی هەمەلایەنەی فکری و سیاسی لەنێوان بەرەی بەڵێ و بەرەی نەخێر بۆ ڕیفراندۆمێك کە لە ٢٥/ ٩ / ٢٠١٧ بەڕێوەچوو.
لەپرسراوێتیی ئەدەبی و ئەخلاقی و سیاسی داوامان لێئەکات کە بەووردی لایەنە جیاوازەکانی پەیوەندیدار بەو کێشمەکێشە بخەینە بەر باس. ڕەخنەکردنی ئەم کتێبە بەهانە و دەریچەیەکە بۆ بەرخوردکردنی لەگەڵ زۆرێک لەو بابەتانەدا بەتایبەتیش بەو ڕیوایەتەوە کە ئەو ٢ برادەرە خستویانەتە سەر کاغەز.
لێرەدا مەبەستم ئەوە نیە کە ڕەخنەیەکی گشتگیر و هەمەلایەنە سەبارەت بە ” بیری ناسیونالیستی ” ی کوردی بخەمە ڕوو. ئەوە کارێکە نەك پێویست بەڵکوو ئەرکێکی ئیستەرەمیشە بەڵام ئەوەی لێرەدا مەبەستمە چڕکردنەوەی ڕەخنەیە لەسەر ئەو دیدگایەی هەردوو

نووسەر سەبارەت بە مەسەلەی ڕیفراندۆم و دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی ، بە تەعبیری خودی ئەوان ، کە لەم کتێبەدا خستوویانەتەڕوو و مەگەر تەنها بەناچاری و بە ڕۆشنکردنەوەی سەرنجەکان لەسەر هەمان ئەو بابەتانە ، لێرە و لەوێ ، ئاوڕێکی ڕەخنەگرانەش لە بنەماکانی ناسیونالیزمی کوردی بدەمەوە.

تێگەیشتن لە هەڵچوون و داچوونەکان وداهاتووی بزووتنەوەی ناسیونالیزمی کوردی عێراق کارێکی نیمچە مەحاڵە یا کارێکە زۆر کورت دەنێت بەبێ لەبەرچاوگرتنی ئەو ژینگەیەی کە لە ساڵی ٢٠٠٣ بەدواوە لە عێراقدا وەکوو ئاکامی سیاسەتی ئەمریکا ڕەخساوە بۆی.

قۆناغی دوای ڕووخانی بەعس بۆ ناسیونالیزمی کورد لە عێراقدا ، قۆناغی ناڕۆشنی ، پەرتەوازەیی ، بێئاسۆیی ، و شڵەژانە. بەهۆی مانەوەی بەعسەوە، پێش ٢٠٠٣ ، هێزەکانی بزووتنەوەی ناسیونالیزمی کورد لە عێراقدا لەلایەکەوە وەکوو هێزی سەرەکیی ئۆپۆزیسیۆنی عێراقی و ئامادەترینیان ، لەلایەن کۆمەڵگای نێودەوڵەتی و ئەمریکاوە بایەخیان پێئەدرا و لەولاشەوە گشت سیاسەتەکانی خۆیان لەسەرجەم بوارەکاندا لەبەرچاوی خەڵک بەمانەوەی بەعسەوە پاساو ئەدا. ڕووخانی بەعس لەهەردوو ئەو بیانووە بێبەشی کردن. ئیتر ڕەوتی ڕوولەنشێوی بزووتنەوەی کوردایەتی بەردەوام ئەبێ و تاهاتووە پایە فکری و سیاسییەکانی وەکوو بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی لەناو خەڵکدا لەرزۆک و فشەڵ دەبن و دەسەڵاتدارێتیی حکوومەتی هەرێمیش کە نوێنەری سیاسی و تەبەلوری حیزبیی ئەو بزووتنەوەیەیە ، ڕسواتر و بێپایەتر ماوەتەوە لەناو خەڵکدا. ئیتر کار گەیشتووە بەشوێنێک کە خەڵک بەچاوی دوژمنی خۆی ئەڕوانێتە ئەو دەسەڵاتە و سیمبولەکانی.

بەڵام هەمیشە و بەشێوەیەکی میکانیکی ناکرێ دڵ بەوە خۆشکرێ کە گوتاری ناسیونالیستی و هێزە سیاسییەکانی ئەو بزووتنەوەیە تەریک بکەون لەناو خەڵکدا و دووچاری پاشەکشە ببن و ئەوە خۆبەخۆ بەمانای بەهێزبوونی ڕەوت و گوتار و بزووتنەوەی نیشتیمانی نایەتەوە. ئەوەی ئێستاش لەکوردستاندا دەیبینین ڕێک وایە: سەرباری کۆبوونەوەی گوتاری کوردایەتی و ڕووتبوونەوەی هەردوو باڵی تەقلیدیی ئەم بزووتنەوە سیاسییە ، واتە پارتی و یەکێتی ، لەهەر شەرعییەتێکی سیاسی و ئەخلاقی و دەرکەوتنیان وەکوو دوو هێزی تاڵانکەری سامانی نیشتیمانی ، زەوتکەری دەسەڵاتی سیاسی ، مشەخۆر و گەندەڵ ، بێدەربەست بە هەر بنەما و پرەنسیپێکی نیشتیمانیی کوردستانی و .. ، تاد ، بەلام هێشتا ئەو هێزانە ئەتوانن دەسەڵاتی سیاسیان درێژە پێبدەن ، گوتاری کوردایەتی بەزیندووی ڕاگرن ، مۆبێلایزی خەڵك بکەن

، مانۆڕی سیاسی ئەنجام بدەن ، هاوپەیمانێتیی ناوخۆیی و ناوچەیی و جیهانی سازبدەن …، تاد ، بۆ ئەوەی بتوانن درێژە بە دەسەڵاتی خۆیان بدەن.

بەکورتی ڕاستە کە شعوری گشتی خەڵک لە بەرانبەر ئەم هەزانەدا گەڕانی زۆری بەخۆوە دیوە و بگرە خەڵک ئەم حیزب و دەسەڵاتە وەکوو هێزێکی چەوسێنەر و سەرکوتگەر و بێگانە بە ژیان و بەرژەوەندیی خۆی تەماشا ئەکات ، بەڵام ئەوان هێشتا بواری مانۆڕی زۆریان لەبەردەمدا ماوە. هۆی سەرەکیی ئەوە یەك شتە : هێشتا ئەو پاشەکشە و ڕسوابوونەی هێزە دەسەڵاتدارەکانی کوردایەتی نەگەیاوەتە بە ڕەخنەیەکی هەمەلایەنە و ڕۆشن لە ناسیونالیزم و تووڕهەڵدانی و سنووربەندییەکی ڕۆشن لەگەڵیدا تا خاڵی کۆتایی کە بریتییە لە خستنەڕوو و بونیاتنانی فکرێکی سازگاری نیشتیمانیی کوردستانی کە ئامانجی یەکەم و کۆتایی خۆی بە بەرزڕاگرتنی شکۆی هاووڵاتی بناسێنێت بە بەدیل و ڕوئیەی ڕۆشنی سیاسی و فکرییەوە. ئەوە گەورەترین بۆشایی سیاسی و فکرییە لە ئەمڕۆی کوردستانی عێراقدا.

یەکێک لە کۆڵەکەکانی ناسیونالیزم و بیری ناسیونالیستی بریتییە لە معیاری بەرژەوەندی نەتەوەیی (National interest)
کە معیارێکی سەرەکییە لە ڕوانگەی فکری ناسیونالیستیی کلاسیکەوە. بەڵام ناسیونالیزمی کورد لە ئەمڕۆدا نەك ئەو بنەمایە ناکات بە قیبلەنمای سیاسەتکردن و دیاریکردنی هەڵوێستەکانی بەڵکوو ڕۆژانە لە بازاڕی سیاسەتدا هەڕاجی ئەکات. یاخود پێکهێنانی سوپای نیشتیمانی کە ناسنامەیەکی تری سیاسەت و فکری ناسیونالیستیی کلاسیکە بەڵام لای ناسیونالیستی کوردی ئەمڕۆ جێی خۆی ئەدا بە میلیشیای پارێزەری حیزب و بنەماڵە و بەدەستی ئەنقەست کۆسپ دەخاتە سەر ڕێی سەرهەڵدانی وەها دەزگایەك. ئەو ٢ نموونەیە گەرچی لەڕواڵەتدا دەرخەری ناکۆکییەکی ناوەکین بە دەسەڵاتی ناسیونالیستیی کوردی عێراق بەڵام لەڕاستیدا نەك ناکۆکی بەڵکوو نیشاندەری ئینحیتات و داتەپین و گیانەلاوی فکری ناسیونالیزمن لەم سەردەمەدا وئەوە دەرخەری پووچیی ناسیونالیزمی کورد و دەرگیربوونیەتی بە ئەزمەیەکی ماهەوی نەك لادان بێت لە ناسیونالیزم.

دەوڵەت بۆ نەتەوە یا بۆ خەڵک؟

هەردوو نووسەر پەداگیری لەسەر ئەوە ئەکەن کە دەوڵەتێك کە ئەوان بەرگری لەدروستبوونی ئەکەن دەوڵەتێکە بۆ نەتەوە یا دەوڵەتێکە بۆ کورد لەبەرانبەریشدا هەوڵی دەسەڵاتدارێتیی کوردی لەپێناوی دامەزراندنی دەوڵەتدایە بۆ خەڵک.

ئەوان ئەڵێن " ئێمە وەهاى دەبينين كە ململانێيەكى سەرەكى لە كوردستان لەسەر ئەوەيە كە دەوڵەت بۆ كێ بێت. لەم بارەيەشەوە ئاراستەيەكى ناتەندروست هەيە كە دەخوازێت دەوڵەت بكات بە موڵكى تاكە كەسێك يان كەسانێك، خێڵيك يان بنەماڵەيەك". ل ٣٤ تەئكيدەكان هى ئەوانە.
هەردوو نووسەر لێرەدا تا ئەو ئاستە خۆيان گوشيوە و ئەوپەڕى ڕاديكاليزمى خۆيان نواندووە تا بڵێن ئەوان دەوڵەتيان بۆ خەڵك ئەوێت لەكاتێكدا بزووتنەوەى ڕەسميى ناسيوناليستيى كورد كە پارتى ڕابەر و خاوەن پرۆژەى " دەوڵەتى كورديى" ئەمڕۆيە دەوڵەتى ب□ خ□□□ ئ□وێت.

لێرەدا سەربارى ناڕۆشنيى ديدگاى هەردوو نووسەر و ئەوەى لەو ديدگايەى ئەواندا بە ئاشكرا سەردەردێنێت دەوڵەتى نەتەوەييە نەك مۆدێلى دەوڵەتى هاووڵاتى و ئەوەش ناتوانێت ئەو خەسڵەتەى دەوڵەتى جێ بڕواى ئەوان بشارێتەوە كە لێرە و لەوێ بنووسن كە " پێويستە دەوڵەت دەوڵەتى خەڵك بێت". دەستەواژەى " دەوڵەتى خەڵك " تەعبيرێكى كرچ و كاڵ و س□يال و ناديارە بەتايبەتى ل□ بەرانبەر ئەوەى ئەوان پێى ئەڵێن " دەوڵەتى خێڵ " .
مەعلوومە كە نە " دەوڵەت بۆ خەڵك " ى ئەمان خۆبەخۆ خەسڵەتى بنەڕەتى ئەو دەوڵەتە نيشان ئەدا و نە " دەوڵەت بۆ خێڵ " يش كە داويانەتە پاڵ پارتى و بارزانى دەوڵەتێكە بۆ خودى م□بات يا خێڵى بارزانى.
تێزى دەوڵەت بۆ كێ بێت خۆى لە خۆيدا سنوورێكى ئاشكرا دانانێت لەگەڵ خەسڵەتى بنەڕەتيى ئەو دەوڵەتە مەوعودەى ئەوان كە دەيان جار پێداگرى لەوە ئەكەن كە دەوڵەتى كوردى ، دەوڵەتە بۆ مرۆڤى كورد يا دەوڵەتێكى ناسيوناليستيە.

ئەمان لەژێر تەپوتۆزى هەڵوێست وەرگرتن ل□ بەرانبەر مەترسيى " دەوڵەت بۆ خێڵ يان بنەماڵە " و هێنانە ناوەوەى بێ مناسەبەى باسى " دەوڵەتى شكستخواردوو" دا ئەيانەوێ بەرگرى لە مۆدێلى دەوڵەتى نەتەوەيى تێپەڕێنن. تەنانەت ئەوان كێشەكەيان لەگەڵ سەرانى پارتى ودەسەڵاتدارەتيى ناسيوناليزمى كورددا لەوەدا كورت ئەكەنەوە كە ئەوان " دەوڵەت بۆ بنەماڵە و خ□□□ " دروست ئەكەن و ئەوەش " ئاراستەيەكى ناتەندرووست" ە يا بە قەولى خۆيان " ئەم خواستە يا ئەم تێگەيشتنە دەرەنجامى ڕوانگەيەكى سەقەتە لە دونياى كورديدا ، كە كەسێك خاوەنى بنەماڵە و خێڵە ، هەوڵ دەدات خاوەنى پڕۆژەى ناسيوناليزمى مودێرنيش بێت ، كە دەوڵەتە". ل ٣٤.

سەردار و بورهان ئەیانەوێ کێشە ئاڵۆزەکانی ناسیونالیزمی کورد و ناتەباییەکانی داگرن بە ئاستی کێشەیەکی سەسیۆلۆجیی جیاواز کە کێشەی خۆیی و بەوجۆرە خۆیان دوور بگرن لە ڕەخنەکردنی ناوەڕۆکی کێشەکە کە شتێک نیە جگە لە خودی ناسیونالیزم و ناتوانایی مێژووییەکانی ناسیونالیزمی کورد و ناکۆکیە دەروونیەکانی وەکوو بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی و سیاسیی و تەیارێکی فکری. ئەوان بیریان چەند هەزار کیلۆمەترێك بە ناکات تا چاوێك بەدەوڵەتی ئیماراتی عەرەبیی یەکگرتوودا (هەر بە نموونە) بگەڕێن کە هەم سەربەخۆبوونەکەی و هەم مۆدێلە ئابوورییەکەی گەشەسەندنی بەڕابەریی خەڵک و شەخسەکانی ئەو وڵاتە بەدەست هاتووە و بەو مانایە ئەوە جەوهەری کێشەکە نیە.
پێژمووردەیی دیدگای هەردوو نووسەر ، شتێك نیە جگە لە ڕەنگدانەوەی واقیعیی پێژمووردەیی و وونکردنی ئاراستەی هاوبەش لە هێزەکانی ناسیونالیزمی کورد لە عێراقدا.
ئەم ناسیونالیزمە ، وەکوو هێزێکی سیاسی ، خاوەنی ووتاری هاوبەش و یەکگرتوو نیە، بێبەریە لە هێزی سیاسیی مونسەجیم ، پرۆژەیەکی چوونیەك ویەکدەنگ و هەنگاوی کردەیی هاوبەشی نیە و لە مەودای نزیکیشدا ناتوانێت دەستی بەو دیدگا هاوبەشانە بگات.

ڕاییە و پێی ئەم کتێبە بەیەک بۆچوونی هاوبەشی هەردوو نووسەر تەنراوە: پارتی پرۆژەی سەربەخۆیی کوردستانی ڕفاندووە و لایەنەکانی تر (ئەمان زیاتر مەبەستیان گۆڕانە) ناکات بەشەریکی خۆی لەو پرۆژەیەدا؟ لای ئەمان (پارتی هێزێکە یەکخەری کوردستان نیە بەڵکوو دەخوازێت هەر یەکخستنێك لەژێر سایەی ئەودا بێت و بەڕوانگەیەکی تەقلیدی فیوداڵی کە تیایدا کەسی مەسعوود بارزانی و بنەماڵەی بارزانی بە برا گەورە بزانێت). ل ٤٧
ئەم شا تێزەی هەردوو نوسەر چەند سەرنج هەڵئەگرێت:

یەکەم: بۆچی هێزەکانی تری بزووتنەوەی ناسیونالیستیی کورد (دیارە لێرەدا زیاتر مەبەست لە چوارچێوەی جوگرافیی کوردستانی عێراقە) سەربەخۆ لە پارتی پرۆژەی خۆیان بۆ (سەربەخۆیی کوردستان – ئەمە تەعبیری خۆیانە) ناخەنە ڕوو و گەر دەسپێشخەریشیان نەکرد بۆ ئێستا نایکەن تا هەمووان لە خاسیەتە جیاوازەکانی ئەو پرۆژەیەش تێبگەن؟

دووەم: تا ئێستاش بەڕەسمی هەموو لایەنەکان پاشەکشە و پاشگەزبوونەوەی خۆیان لە هەڵوەستی تا ئێستایان و پابەندبوونی خۆیان بە ڕێگەچارەی فیدرالی و شەراکەت لەگەڵ عێراقدا

ڕانەگەیاندووە. بەئێستاشەوە یەکێتیی نیشتیمانیی کوردستان و بزووتنەوەی گۆڕان چ وەکوو هەڵبژاردنێکی سیاسی و بەرنامەیی و چ وەکوو پراتیك بەتەواوی پابەندن بە ڕێککەوتن و هاوپەیمانی لەگەڵ هێزە شیعییەکانی عێراق و ئەوە بە بژاردەی سەرەکی خۆیان ئەزانن و دەستیان لێی نەشتووە.
هەرچی پارتییە هەڵوێستەکەی لەناوەڕۆکدا لەوان جیا نییە بەڵکوو خوازیاری ئەوەیە کە مەلەفی فیدرالییەت و پەیوەندی بەغدا و کوردستان بەتەواوی لەبەردەستی ئەودا بیت و پێی وایە کە جێ و شوێنی ئەوان (پارتی) لەبەغدا هاوسەنگ نییە لەگەڵ ئەو جێ وشوێنە گەورە و چارەنووسسازەی کە لەناوخۆی هەرێمدا هەیەتی.

سێیەم: هەر لە پەیوەند بە خاڵی پێشوەوە پارتی لە ئاستی کوردستاندا لەچاو هەموو هێزە سیاسییەکانی تردا بەهرەمەندە لە جێگایەکی پتەوتر و لە پێشتر و توانیویەتی هەموو مەلەفە ستراتیجییەکانی هەرێمی کوردستان لەژێر چنگی خۆیدا کۆکاتەوە و لە پرۆسەیەکی ١٥-٢٠ ساڵیدا و بەنەخشەی زۆر وورد توانیویەتی پاشکەشەی گەورە بەسەر یەکێتی و لەم دوایيانەش گۆڕاندا بسەپێنێ و لەوەوە وەکوو (مدعی) و سووکان بەدەستی ماشینی (کوردایەتی) جیپەی خۆی مەحکەم بکات و ئەو دوو هێزەی تریش مادام کە هەڵگری هەمان ستراتیجین و بۆ ئەو ستراتیجییەش نەخشەیەکی تری جیاوازیان نییە ، ناچارن سەرەنجام مل بدەن بە سیاسەتی جێگرتن لە پاشکۆی پارتیدا لە ڕاستای هەمان ستراتیجیدا.

یەکێتی ساغبۆتەوە بەو ئاراستەیە و زۆربەی نیشانەکانیش ئەوە دەخوێننەوە کە گۆڕانیش سەرەنجام دوای هەندێ ژانی لەدایکبوون ببێت بە هێزێکی ڕادیکالی ناو هەمان بزووتنەوە بەو مەرجەی بە پاراستنی ئاوی ڕوو (ماء الوجه) جێگەیەکی وای بدرێتێ کە بەشایستەی خۆی ئەزانێت.
ئیتر هیچ بۆڵە و خورتە و گلەییەك لەپارتی ، بە هێزێك یا بە کەسایەتی و لایەنێك کە هەڵگری هەمان ئاسۆ و ستراتیجی و دنیابینی بێت ، (لەڕێشدا بە هەردوو نووسەری بەڕێز) ڕۆڵیکیان نابێت جگە لە گۆڕانیان بە برغوویەك لە ماشینێکی گەورەتر کە پارتی و بارزانی سووکانەکەیان بەدەستە.

هەمیشە کێشمەکێشی نێوان هێزە ناسیونالیستەکان لەسەر شێوازی گەیشتن بەیەک ستراتیجی ئەم پریشکانەی لێکەوتۆتەوە. بزووتنەوەی ناسیونالیستیی عەرەب لە عێراق ، سوریا ، لیبیا ، میسر ، فەلەستین هەمیشە مەیدانێکی گەشەکردن و بەرەوپێشچوونی ، دینامیکیەتە ناوخۆییەکەی و ململانێ و جەدەلی ناو ڕیزەکانی خۆی بووە. هەمیشە

باڵێکی تری ناسیونالیزم و لەوانە لە ڕیزی ناسیونالیزمی کوردیشدا ، ڕادیکالتر تەکانی داوە و زۆر جاران ئەو ڕادیکالیزمە ڕەنگدانەوەی خویندنەوەیەکی ناواقیعیی تەرازووی هێزەکان و تواناکان و هێزی فاکتەرە دژەکانیش بووە.

پارتی نەک هەر تەحەموولی ئەو ڕەخنەگرانەی ڕیزی بزووتنەوەی ناسیونالیستیی کوردی ئەکات بەڵکوو سوود و کەڵکیشی لێوەردەگرێت. پارتی هەر ئێستا توانیویەتی بوونی ئەمجۆرە دەنگ و ڕەنگانە تەوزیف بکات ل□ بەرانبەر دەوڵەتی ناوەندی عێراق بۆ مەحکەمکردنی جێپێی خۆی ل□ بەرانبەر بەوان و بردنەسەرئی سەقفی داخوازیەکانی و ترساندنی بەغدا بە (بعبع) و دێوەزمەی ڕەوتێکی ناسیونالیستیی کوردیی تووندڕەوی وا کە بۆ بەغدا باشترە بێن بەدەنگی داخوازیەکانی پارتیەوە تا ئەو دێوەزمەیەش ئارام بکەنەوە و ئیحتیوای بکەن و بەو جۆرە پەیامە ئەیەوێ بەغدا ناچار بەملدانەواندن بکات بۆ خواستەکانی.
لەناوخۆی کوردستانیشدا هەمان شت. پارتی کەڵکی زۆر لە دەنگی نەخێرەکان و ڕەخنەگرەکانی تری ریزی بزووتنەوەی ناسیونالیزمی کورد وەرئەگرێت و سەرکوتووبووە لە تەوزیفکردنیان بۆ مەرامە سیاسیەکانی خۆی لەناوخۆشدا.

ستراتیجی پارتی و پلانە سیاسیەکەی بۆ هەنگاونان لەمڕۆدا ڕووەو ئەو ستراتیجە ، ڕەنگدانەوەی ئاستی گەشە و تواناکان و هێزی ناسیونالیزمی کوردە لە عێراقدا لەبەرانبەر بەودا ، گەر ڕەخنەگرانی ناو هەمان بزووتنەوە و ستراتیجی سیاسیی لێدەرکەین ، بزووتنەوە و ستراتیج و ڕەوتێکی تر نابینین کە توانیبێتی ململانێیەکی جدی و ڕاستەقینە لەگەڵ پارتیدا بکات.
ئەوە کلیلێکی گرنگە بۆ تێگەیشتن لە ڕیزبەستنی هێزی سیاسی لەکوردستانی عێراق و تێگەیشتن لە جێگەی پارتی لەم قۆناغەدا.

گەڕانەوەی شکۆی سینەما … عومەر

محەمەد

مێژووی سینەما لە مێژووی شانۆش جوانترو باشترە! چونکە ئەگەر شانۆ لەلای گریکەکان سەرەتا بۆ چینی ئەرستۆکراتەکان بووبێت، ئەوا مێژووی سینەما پێچەوانەیە، ئەگەر دەوڵەمەندان لە “هۆڵەکانی شانۆدا شوێنی تایبەت و کورسی تایبەتیان بۆماوەی چەندساڵێک کڕی بوو”، ئەوا لە سینەمادا ئەمەیان بۆ نەچووسەر، لەسەرەتای سەدەی بیستەم هەر زوو چینی دەوڵەمەندان و ئەرباب و بۆرژواکان بەتایبەتی لە ئەمریکاو ئەوروپا، دەیانویست هۆڵەکانی سینەماش وەک هۆڵەکانی شانۆ تابۆ بکەن و شوێنی تایبەتیان هەبێت.
ئەوان بە پاساوی ئەوەی ناچنە شوێنێک “هەموو کەس” بۆی بچێت، هۆڵەکانی سینەمایان بە شوێنی شیاوی خۆیان نەدەزانی، هەموو کەس مەبەستیان لە خەڵکی زەحمەتکێش کریکارو کۆچبەرو چینی خوارەوەی کۆمەڵ بوو، کە ئەوسا زۆرینەی خەڵکیان پێک دەهێناو بەپارەیەکی کەم دەیانتوانی بچنە هۆڵەکانی سینەماو فیلم ببینن، هەر ئەمەش بووە گەورەترین پاڵپشتی و پشتیوانی سینەماو بازارگەرمی سینەما وەک ” پیشە- هونەر” گەشەی کردو هاندەری دروستکردنی فیلم و چاککردنی هۆڵەکان و باشترکردنی شوێنی حەوانەوە و بەرهەمهێنانی فیلم بۆ فرۆشتن بوو.

وەک هونەرمەندی جوانە مەرگ تەها کەریمی دەنوسێت : (لەهیچ هونەرێکدا ڕۆڵی وەرگر هێندەی سینەما، چارەنوسساز نەبوو، پەیوەندی سینەماو جەماوەر ئەوەندە بەهێز بوو، هەر زوو بووە جێگەی سەرنجی سەرکردەکانی جیهان، لینین لە وتارێکیدا دەڵێت (سینەما بۆ ئێمە هونەری یەکەمە) هیتلەریش هەموو ئیمکانیاتێکی خستە بەردەستی ژنە دەرهێنەری ئەڵمانی (لینی ریفشتاڵ) ئەم دەرهێنەرە ٤٠ کامێرای لەیەک کاتدا بۆ دروستکردنی دوو فیلم دانابوو، کە باسیان لە شکۆمەندی سوپاو وەرزشکارانی ئەڵمان دەکرد.) بروانە تەها کەریمی سینەماتیک -٢٠١٣

حکومەتە یەک لەدوای یەکەکانی عێراقیش بەتایبەتی بەعسیەکان، هەموو ڕێگەیەکیان دەگرتەبەر بۆ دواخستنی کوردو چەواشەکردنیان، کاتێک زانیان سینەما ڕۆڵێکی گرنگ دەبینێ لە پشخستن و پێگەیاندنی هزری ئازادیخوازیدا، هەربەوەندە نەوەستان کە فیلمەکان سانسەر بکەن و هۆڵەکان بخەنە ژێرچاودێرییەوە، بەڵکو سیاسەتی بێزراندنی سینەماو شکاندنی شکۆی بینەرو بە نگی زانی چوونەسینەمایان گرتەبەرو ناوهۆڵەکان و دەوروبەری سینەماکانیان پڕکرد لە سیخورو کەسانی

سەرسەری و هەرچی و پەرچی و ئاژاوەگەر، ئامانج لە تێکەڵکردنی ئەم خەڵکە خراپەکارانە بۆ بینەران، بە ئەوە بوو ئەو خەڵکەی دەچوونە سینەما بەدگومان بن و بە ئارامی لە هۆڵەکانی سینەما دانەنشین و لە بینینی فیلم دوربکەونەوە، ئەم سیاسەتە تارادەیەک سەری گرت و زۆر بینەر لەسینەما تەکینەوەو زۆریش بە نهێنی دەچوونە سینەما بۆ ئەوەی بەهەی چوونە سینەماوە ئابرویان لەکەدار نەبێ و کەسایەتیان نەکەوێتە ژێر پرسیارەوە. سینەما بە جۆرێک کەوتە ژێر پرسیارەوە هەتا وای لەهات بەهەر کەسێکی ناپەسەندیان دەگووت : دەڵێی ئەهلی بەردەم سینەماکانە .

لەم بارەیەوە ڕێنوێنکارو سینەماکاری کورد، ئاوات نامیق ئاغا لە ژمارە ٩٣ گۆڤاری مەڵبەند، بابەتێکی مێژوویی گرنگی لە بارەی سینەماوە نوسیوە لە بەشێکی نوسینەکەیدا هاتووە : (لەڕەشەوە ئافرەتانی کۆمەڵەی کوردەواری کەئەمەستا پابەندییەکی سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتیان بە پیاوانەوە هەیە، نەیان دەتوانی خۆیان لەوان جیا بکەنەوەو بەبێ ئەوان و بێباکانە هاموشۆی شوێنە گشتییەکان وەک سینەماکان بکەن، وای لەهات بۆ سینەماچوونی خێزانی بووە شتێک لە رابوردو. ئەمە وای کرد بینەری مشەخۆرو بە دەربەست بەسەر شانی بینەری پۆزەتیڤ وئارەزومەند زەرببن، سەرەڕای پەیدابونی نەریتی دزێوی قۆزوان، جگەرە، محەلەبی هاویشتن، سەبارەت بە سەرکوتکردنی توخمی لەکۆمەڵگای کوردەواریدا، هەندێک لە نەرینەی هەراش وایان لەخۆیان ڕادەپەرموو، کە سینەما بکەنە ئەو شوێنەی ئارەزووەکانیانی تێدا دابمرکێننەوە، وردە وردەش سینەما وا ناوی بە جۆرێکی وابزرێندرە کە هەرە خەڵکی خراپ بە "شەللاتی بەرسینەما ناوزەدبکرێ" بروانە مەڵبەند ژمارە ٩٣ – نەورۆزی ٢٧٠٥ی کوردی – مارتی ٢٠٠٥ . ئاوات نامیق ئاغا – سلێمانی کوردو سینەما .

بەداخەوە ڕاپەرینی ئازارو دەسەڵاتی خۆماڵیش لەدرێژەی ٢٦ ساڵی ڕابوردویدا، هەوڵێکی بۆ لابردنی ئەو تەمومژە نەداو بینەری تەراوی لەگەڵ سینەما ئاشت نەکردەوە، هەربۆیە هێشتا هۆڵەکان کەم بینەرو شاشەکانی تیڤیش بە فیلمی دۆبلاژکراوی تورکی وئێرانی گەمارۆدراون . بەهیوام کردنەوەی بەشی فیلم سازی لە کۆلێژی هونەرەجوانەکان و ڤیستیڤاڵی ساڵانەی فیلم و بەڕێوبەرایەتی سینەمای سلێمانی هەنگاوەکانیان بایی ئەوە تەندروست وکاریگەر بێت شکۆ بۆ سینەما بگەڕێنەوە .

سلێمانی ٥/١٠/٢٠١٧

ئەو وتارەی لینین مامەستا ئاوات نامیقیش لەنوسینەکەیدا ئاماژەی پێکردووە 1-

سەرچاوەکان

١- تەهاکەریمی – سینەما تیک – ٢٠١٣
٢- ئاوات نامیق ئاغا، سلێمانی کوردو سینەما. بڵاوکراوەی مەڵبەند ژمارە ٩٣ –نەورۆزی ٢٧٠٥ – مارتی ٢٠٠٥ ل ٤٢ .

ئومێد بەدەوڵەتی سێکۆلار و مەدەنی لە هەرێم ! … وەستا سابیر

خاڵی سەرەکی و بنەڕەتی کە چەپی ڕیفۆرمیستی بەناو (کۆمۆنیزمی کرێکاری) و هەندێک لە لیبڕالەکان و ئیسلامییەکان و چەپە متفرقەکان ئەوەبوو و ئەوەیە کە ئەوان لە پێناو بەدیهێنانی دەوڵەتێکی سێکۆلار و متمدن و عیلمانی چوونەتە پشتی پڕۆژەی بارزانی و یەکێتی و ئیسلامییەکان و بۆرژوازی دەسەڵاتدارانی کورد .
لێرەدا پێویستە بپرسین ؛ بە چ ئومێدو لە سەر بنەمای چ فاکتەرێکی ئابووری و سیاسی بۆرژوازی دەسەڵاتداری کورد توانای دروستکردن و بنیاتنانی دەوڵەتێکی دیمۆکراتیک و سێکۆلار و مەدەنی لەم چەشنەی هەیە لەم ناوچەیەدا ؟!
هەروەها بیانوویەکی تری چەپێکی ڕیفۆرمیست کە لەم ناوچەیەدا هەیە بە جەماعەتی کۆمۆنیزمی کرێکاریشەوە ئەوەیە کە مەسەلەی کورد لە ڕێگەی دەنگدانی خەڵکەوە ئەنجام ئەدرێت و دوواتریش بە پشتی ئومێدەکانی خودی بارزانی و بۆرژوازی کوردی ئەڕۆن ئەم ڕیفڕاندۆمە بەرەو سەربەخۆیی کوردستان هەنگاو ئەنێت !
وە هەرلەم پێناوەشدا ئەوان ئەم دەنگدانە بە مافێکی سەرەتایی خەڵک ئەزانن کە بەچی ڕێگریان لێبکرێت و بەچی دەوڵەتی سێکۆلاری کوردی دانەمەزرێت ؟!

ئەوان پێ بەدەم هاوار ئەکەن و بوونەتە بەندەگەی بۆرژوازی دەسەڵاتداری کوردی بۆ ئەم تەبلیغاتانە .
پرسیارەکە لێرەدا ئەوە نییە کە ڕێگە لە جەماوەر بگیرێت ڕیفڕاندۆم بکات یان نەء ؛ پرسیارەکە تەواو جیاوازە لەو پرسیارەی کە بۆرژوا ئیمپریالیستی جیهان و بەکرێگیراوانی لەدەوڵەتانی دراوسێ وەک عێراق ئێران و تورکیا و سوریا کە هەوڵ ئەدەن بێڵن و لە ڕوانگەی شۆڤێنزمەکی باڵادەستەوە کە کوردان نابێت ڕیفڕاندۆم ئەنجام بدەن !
چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی ئەو ناوچەیەو عێراق تەواو جودایی خۆی لەگەڵ ئەم بۆچوونەدا ڕائەگەیەنێت ، ودژ بە هەموو جۆرەکانی شۆڤێنیزمی باڵادەستی وڵاتانی وەک عێراق و تورکیا وسوریاو ئێران ئەوەستێتەوە و لەهەوڵی پتەوکردنی ڕیزەکان و یەکگرتوویی کرێکاران و زەحمەتکێشانی هەموو نەتەوەکانە .
ئەمە لە ڕوانگەی بەرژەوەندی پرۆلیتاریای کوردی و عەرەبیەوە لە هەوڵی ئەوەداین کە بە جەماوەر بەڵێین کە دەسەڵاتداریەک کە بەدرێژایی ٢٦ ساڵە نادیمۆکراتیکترین و سەرکوتگەرترین هەلومەرج و برسیەتی و بێکاری و بێ تاڵان بردنی سەروەت و سامانی ئەو دەڤەرە و کوشتنی هەموو دەنگێکی ئازادیخواز و چەپ لە ناوچەکەدا ، لەوانە نەزیر عومەر و شاپور و قابیل و سەردەشت عوسمان و کاوە گەرمیانی سۆرانی مامە حەمەو ..هتد چەندین کەسی تێکۆشەرو ناڕازی تر کە بە لێبوردنەوە ناوەکانیانم لە یاد نییە لە ئێستادا تۆماریان بکەم .
لەسەر ئەم بنەمایە ئەڵێین چۆن دەسەڵاتداریەک کە ئەمە مێژووەکەی بێت ئەتوانێت لە داهاتوودا دەوڵەتێکی دیمۆکراتیک و مۆدێرن و سێکۆلار و پشت بە چ هێزێکی سیاسی دروستبکات و بنیاتبنێت ؟!
بە ئاگاداری هەموو چەپە ڕیفۆرمیستەکان و بەتایبەت هەوادارانی کۆمۆنیستی کرێکاری ؛ هیچ فشارێکی ڕیفۆرمیستیانە لە توانای ئەوەدا نییە کە ماهیەتی بۆرژوازیانەو سەرکوتگەریانەی ئەم دەسەڵاتە بگۆڕێت بەرەو دیمۆکراتیزەبوون و پاراستنی مافە سەرەتاییەکان خەڵکی کوردستان !
ئەم دەسەڵاتە هەروەک هەموو دەسەڵاتدارێکی بۆرژوایی لە دنیادا تەنها بە خەباتی سەرتاسەری پرۆلیتاریای جیهانی و ناوچەیی لە پێناو ڕوخاندنیان و گۆڕینی ئەم دەسەڵاتە چینایەتیە بۆرژوزیانە بە دەسەڵاتێکی جەماوەری و کۆمۆنەیی خودی کرێکاران و زەحمەتکێشان توانای گۆڕینی هەیە تابتوانێت دیمۆکراتیک و مرۆڤ پەروەر و دووربێت لە بەرژەوەندی چینایەتی و حیزبەکانی .
لە هەلومەرجێکی سیاسی و ئابووری ئاوا چینایەتی و سەرکوتگەرانە و باس کردن لەوەی کە هەڵسان بە ڕیفڕاندۆم تەعبیر لە مافی سەرەتایی خەڵک ئەکات و بەئازادانە چینە ژێردەستەکان و لە کەشێکی

دیمۆکراتیانەدا هەڵساون بەم دەنگدانە ! هیچی تر نییە تەنها خۆڵکردنە چاوی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستانەو و بەناوی کۆمۆنیزم و کرێکارانەوە بانگەوازی جەماوەر ئەکەن کە پشتیوانی لەم پڕۆسە نادیمۆکراتیک و گاڵتەجاڕییەی بۆرژوازییەی کوردی بکات کەلەپێناو ئیمتیازاتی قەومیانەی خۆی و بۆ دەوڵەمەندبوونی زیاتر کاتێک ئەبن بە خاوەنی دەوڵەتی قەومی خۆیان .

و. صابر
2017 . 10.1

بۆچی بارزانی کۆتاشەوی ریفراندۆم گەرەنتیەکەی ئەمریکاشی رەتکردەوە ؟ … عیماد عەلی

ئەو هەواڵانەی دزەی کردووە لە کۆتا شەوی بەر لە ریفراندۆم. ئەمریکا داوای کردووە کە بەغدا و هەولیر بەدوور لە مەرجی پێشوەخت پێکەوە دانیشن و باسی هەموو شتێك بکەن، تەنانەت بە سەربەخۆیی کوردستانیشەوە. ئەمریکیەکان ئەوەشیان خستۆتە بەردەست کە بە پەیمانی خەتی و نوسین و ئیمزا دەرئەنجامی گفتوگۆکان بخەنە بەردەست و پابەند بن پێوەی . عەبادی لای خۆیەوە رایگەیاندووە کە ئەو رێز لە ئارەزووەکانی کورد دەگرێت و، دواتر ئەم تێزەیان خستۆتە سەر مێزەکەی بارزانی . بەڵام ئەو لای خۆیەوە وتویەتی ئەم تەرحە زۆر دواکەوتووە و ئێستا ناتوانرێت کاری پێبکرێت. ئەوەی جێگەی سەرسورمانە کە گوایە ئەم پێشنیازە بە گەرەنتی ئەمریکاشەوە بووە، نەك تەنها لە نێوان ئەم دوو سەرکردەیە. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا وا پیشاندراوە کە دەبێت لەو شەوە ئەوە رابگەیەنرێت کە پرۆسەی ریفراندۆم دوا دەخرێت. کاك مەسعودیش لای خۆیەوە وتویەتی جادەی کوردی هەمووی وروژێنراوە و چاوەڕێی ریفراندۆمن و ئەم پرۆسەیەیان بە ژیان و دوارۆژی خۆیانیان بەستۆتە و ناتوانم دوای

بخەم و، ئەگەر داوای ئەوە بکەم دەبێت بەدوای جەزیرەیەکدا بۆ خۆم بگەڕێم و وڵات جێبهێڵم، لەبەر ئەوەی متمانەیان پێم نامێنێت .

لەم بارەوە چەندین پرسیار دێتە ئاراوە :

1- بۆچی ئەمریکا ئەم پێشنیارەی بۆ دوا شەوی ریفراندۆم دواخست و پێش ئەوە باسی گرەنتی خۆی و هەڵوێستی عەبادی نەکرد و بواری رازیبونی بۆ کاك مەسعود نەهێشتەوە ؟

2- کێ دەڵێت تەنها بۆ رەتکردنەوەی ریفراندۆم نەبووە و، رازیبون بە راگەیاندنی دواخستنی ریفراندۆم لە کۆتا شەوی بەر لە ڕێفراندۆم چ بوارێك بۆ گفتوگۆ و گرەنتی و رەزامەندی عەبادی و ئەمریکا دەهێڵێتەوە و، کێ دەڵێت فیڵی داوساتەکان نەبووە و بۆ ئەوەی پاش رەتکردنەوەی ریفرندۆم هیچ شتێك لەبەردەستنەبێت بۆ پەشیمان بونەوە لەو تەرحە ؟ .

3- بۆچی ئەمریکا و عەبادی تا دوا سات لەراگەیاندن رازیبونی خۆیان بۆ مەرجی پێشوەخت و دواخستن نەك هەڵوەشانەوە رانەگەیاند و هەموو شتێکیان رەتکردەوە و تەنها داوای هەڵوەشانەوەی ریفراندۆمیان دەکرد و باسی گرەنتی ئەمریکاش هەر لە ئارادا نەبوو ؟

4- بۆچی ئێستا باسی ئەم گرەنتی و گفتوگۆیانە ناکەن بۆ هەڵوەشانەوەی ریفراندۆم و گەرانەوە بۆ دواوە ؟

5- بۆچی هەڵویستی ئەمریکا لە دوای ریفراندۆم توندتر بووەوە ؟

6- بۆچی ئەم پێشنیارە نەخراوەتە بەردەست لایەنەکانی تر پێش ئەوەی کاك مەسعود لێی ئاگادار بکەنەوە بۆ دروستکردنی فشاری نێوخۆیی بۆ دواخستنی ریفراندۆم ؟

7- ئایا ئەمریکا بەخۆی مەبەستی نەبووە کە ریفراندۆم بکرێت و بەخۆی لە لایەن نەیارانی ئەم پرۆسەیە پەرێزی پاك بێت و هەڵوێستی ئاشکرای خۆی بەو شێوەیە پیشان بدات و کاری نهێنیشی شتی تر ؟ بەتایبەتی ئەمریکا هەڵوێستە زۆر توندەکەی لە پاش ریفراندۆم دەرخست کە کار لە کار ترازابوو و بواری پەشیمان بونەوە بەدەست کەسەوە نەماوە .

بۆیە، ئەوەی گوێی لەم جۆرە پێشنارانە بێت دەزانێت کە مەرامی پشت دەرخستنی ئەم هەواڵانە لەم کاتەدا زۆرن بە هەردوو لای ئەرێنی و نەرێنیەوە بۆ گەلی کوردستان و هیوادرام هاوکێشەکان وابکەن بە ئاسانی ئەم قۆناغە بپەرینەوە و هەنگاوە پێویستەکان مەیسەر بن بۆ راگەیاندنی سەربەخۆیی لەماوەیەکی تردا و لایەنە پۆزەتیڤەکانی پشت ئەو رەفتار و پێشنیارانە دەربکەون .

روخساری میرانە … سەردار جاف

ئەو دیمەن و روخسارەیە
لە ترۆپکی ئێستاتیکای ئەویندایە
داچۆڕانی خورپەیەکە و هەر دەمگاتێ
بزەی لێوت
تەزووی جەستەم دەکاتە تاڤگەی رۆحێك و
بووە چەشنی خوێن و دەتکێ
نیگای چاوت
ئافاتێکن چوونە نێو ناخ
کۆچم بەرەو نەمان دەفرێ
پەرچەمی سەر تیری برۆی چەپت نەبا
هەناسە زوو جێی دەهێشتم
دەبوومە سوتووی هەڵپەڕکێ
بێ دەنگیت نە بۆمبایەکە
نە گڕکان و شڵەقانە
زەمینلەرزینی بەهیزە
لە دوا پلەی رێختەردایە
دوا هەناسە و کۆستکەوتنی
رۆحکێشانە